

STINT

Stiftelsen för internationalisering av
högre utbildning och forskning

The Swedish Foundation for International
Cooperation in Research and Higher Education

Dnr: 2023/049
2023-10-31
Ref: U2023/01467

Andreas Göthenberg
Verkställande direktör

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

u.registrator@regeringskansliet.se

Angående inbjudan att inkomma med synpunkter på regeringens forsknings- och innovationspolitik U2023/01467

Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning, STINT, inrättades efter beslut av regering och riksdag 1994 med ändamålet att främja internationalisering av högre utbildning och forskning. STINT är en kunskapsresurs med kompetens och nätverk inom internationalisering av högre utbildning och forskning och erbjuder finansiering inom ett flertal program som stödjer internationalisering vid de svenska lärosätena för att stärka deras konkurrenskraft genom utveckling av internationella akademiska samarbeten. STINT är unikt genom att vara den enda aktör som har internationalisering av högre utbildning och forskning som enda uppgift. STINTs oberoende form har möjliggjort flera innovativa initiativ som ansvarsfull internationalisering och strategisk internationalisering. STINT har närvaro på plats i Asien och Nordamerika, med utlandskontor i Shanghai och San Francisco, för omvärldsbevakning och -analys, samt strategiskt relationsbyggande inom högre utbildning, forskning och innovation.

Inför den kommande forsknings- och innovationspolitiska propositionen har regeringen inbjudit STINT att inkomma med synpunkter till regeringens forsknings- och innovationspolitik. Med denna skrivelse ges förslag till vad det svenska kunskapssystemet kan göra för att öka Sveriges välstånd, samt internationella konkurrens- och attraktionskraft genom högre utbildning och forskning.

Sammanfattning

En ökad förståelse av globala skeenden och processer är en nödvändighet för att Sverige, våra lärosäten, dess studenter och forskare, framgångsrikt ska kunna delta i ett globalt kunskapssystem som bidrar till välstånd för Sverige och internationell konkurrenskraft. Internationella perspektiv, erfarenheter och interaktion behöver därför integreras och ingå i all högre utbildning och forskning. Detta är på många sätt en självklarhet idag. Samtidigt hotas internationalisering, globalisering och öppenhet.

Ansvarsfull internationalisering av lärosätena är ytterst viktigt, eftersom det bidrar till Sveriges välstånd, ekonomiska utveckling och internationella konkurrenskraft, så väl som att utveckla och främja Sveriges ekonomiska och diplomatiska relationer med andra länder och regioner.

Ansvarsfull internationalisering, internationella samarbeten och nätverk bidrar till förnyelse, innovation, bättre forskning och excellens, samtidigt som det berikar högre utbildning och lärosätenas egen konkurrenskraft genom att tillföra nya perspektiv och idéer.

För att göra svenska lärosäten mer internationellt konkurrenskraftiga och attraktiva föreslår STINT till regeringen att

- främja och öka mobilitet på alla nivåer
- utöka kapaciteten av omvärldsbevakning på plats utomlands för att bidra med underlag och analys som stöd till lärosätenas och forskningsfinansierarnas strategiska arbete
- stödja ansvarsfull internationalisering
- ta fram en policy för vetenskapsdiplomati, *Science Diplomacy*.

Bakgrund

Globaliseringen, teknologi- och demografiutveckling och den snabba ökningen av tillväxtländer innebär att världen står inför mycket stora förändringar och utmaningar under de kommande decennierna^{1,2}. Internationell förståelse har därför blivit av större vikt än någonsin. Att starkare integrera internationell förståelse och ansvarsfulla internationella nätverk i högre utbildning och forskning är därför centralt för Sveriges välstånd och konkurrenskraft under kommande årtionden.

Ett paradigmskifte sker inom internationalisering av högre utbildning och forskning, där internationaliseringen under senare år har gått från att vara reaktiv till proaktiv och strategisk, från att vara tilläggsvärde till en naturlig del av lärosätens verksamhet. Lärosäten över hela världen - också i vad som brukar kallas utvecklingsländer - konkurrerar om talanger, dvs. de främsta forskarna och de mest lovande studenterna, men även universitetsledare, och resurser.

Ökad konkurrens och kommersialisering inom högre utbildning, samt omfattande akademiska aktiviteter över nationella gränser utmanar de traditionella värden som kopplas till samarbete: utbyten och partnerskap. Samtidigt har läroplaner och undervisning internationaliserats och blivit lika viktiga som traditionellt fokus på mobilitet.

Internationalisering innebär närmare kontakter mellan lärosäten, men främst att nya nätverk byggs mellan forskare och studenter från olika länder. Det är kunskapsmässigt befruktande och vidgar människors perspektiv. Därför har internationaliseringen blivit ett viktigt verktyg för både länder och lärosäten för att utveckla samhällen, lärosäten och flytta fram forskningsfronten. Konkurrensen har också lett till ett geopolitiskt mycket komplext landskap. Det är därför av stor vikt att internationella samarbeten sker på ett ansvarsfullt sätt. Akademiska ansvarsfulla samarbeten kan också bidra till att lösa de globala utmaningar vi står inför.

¹ STINT R 22:03, [Foresight 2030 – The role of academic internationalization in the next decade](#)

² STINT R 23:01, [Shifting patterns in international research cooperation](#)

STINT – en nationell kunskapsresurs för strategisk internationalisering

För att stärka de svenska lärosätenas internationella konkurrenskraft har STINT under senare år fattat ett strategiskt beslut om en tyngdpunktsförskjutning mot kunskaps- och kompetensuppbyggnad inom internationalisering, där STINT söker ta en ledande roll för att driva och påverka de svenska lärosätena till mer fördjupad, ansvarsfull och strategiskt orienterad internationalisering.

I linje med att vara en nationell kunskapsresurs inom strategisk internationalisering har STINT sedan 2018 även verksamhet utomlands i Asien; vid Business Sweden i Shanghai, vilket omnämns i regeringens skrivelse 2019/20:18 *Arbetet i frågor som rör Kina*, och sedan oktober 2019 även i Nordamerika; vid det honorära generalkonsulatet i San Francisco.

STINTs programportfölj och investeringar inriktar sig idag på tre områden: strategisk internationalisering (universitetsledning), yngre forskare och utbildning med fokus på undervisning. Avsikten med programmen är att stärka lärosätena globalt genom internationalisering.

Förslag till den forskningspolitiska propositionen

Det finns tydliga samband mellan excellens och internationella forskningssamarbeten och sampublicationer. Internationella utbyten, erfarenheter och nätverk ger mångfald och inflöde av nya idéer, vilket är fundamentalt för forskning och innovation. Det innebär att det är nödvändigt att forskare och forskningsmiljöer är internationellt verksamma och uppkopplade till de främsta forskningsmiljöerna i världen för att kunna granskas och kritiserats av alla sakkunniga inom ett område.

För att göra svenska lärosäten mer internationella är det nödvändigt att

- främja och öka mobilitet på alla nivåer
- utöka kapaciteten av omvärldsbevakning på plats utomlands för att bidra med underlag och analys som stöd till lärosätenas och forskningsfinansierarnas strategiska arbete
- stödja ansvarsfull internationalisering
- ta fram en policy för vetenskapsdiplomati, *Science Diplomacy*

Nedan följer STINTs förslag till den forskningspolitiska propositionen:

Främja och öka mobilitet på alla nivåer

Mobilitet måste uppmuntras på alla nivåer. Inflöde av nya idéer och nätverk till andra miljöer är en central del för akademiskt attraktiva och framgångsrika miljöer. Om man jämför med amerikanska ledande forskningsmiljöer är det ovanligt att någon fortsätter med en post-dok på samma lärosäte efter disputation. Att uppmuntra, främja och skapa förutsättningar för internationella post-dok vistelser bör ingå i svensk forsknings- och innovationspolitik.

Att fortsätta till en annan miljö och frigöra sig från sin doktorandhandledare bör vara en självklarhet för att den nydisputerade ska få utveckla sig genom nya kontakter och idéer. Om forskare har erfarenhet av egen mobilitet bör det innebära att de även får bättre förståelse för mobilitet och att inkommande forskare välkomnas och integreras bättre vid de svenska forskarmiljöerna.

Sverige behöver samtidigt ett inflöde av internationella toppforskare och svenska forskningsmiljöer måste vara tillräckligt attraktiva för att tilltala de bästa forskarna internationellt. Det stärker svensk forskningskvalitet och bidrar till excellens samt leder till att förnya och stärka Sveriges välstånd genom ansvarsfulla internationella nätverk och strategiska relationer.

Meritering genom arbete och forskning utomlands måste därför få långt högre värdering. STINT föreslår att regeringen skapar incitament som ger större meritvärde för internationell verksamhet.

STINT har ett nytt program för internationella post-dok vistelser och har beslutat om att investera 75 miljoner kronor för yngre forskare under en tre-årsperiod, men volymen behöver bli större, speciellt för utresande post-dok. Det behövs även incitament för att motivera nydisputerade till att göra en post-dok utomlands.

Teknisk utveckling har inneburit en ökad tillgänglighet till teknik- och vetenskapsområden som tidigare endast varit förbehållna höginkomstländer. Afrika är både världens snabbast växande och världens demografiskt yngsta kontinent. En långsiktig dynamisk utveckling kan därför förväntas. *Leap-frogging*³, dvs. när tidigare teknikstadier hoppas över, innebär att innovation i afrikanska länder bidrar till utveckling globalt.

Svenskt forskningssamarbete med afrikanska länder har traditionellt fokuserat på kapacitetsbyggnad och varit starkt kopplat till biståndsarbete, men det finns dock goda skäl att även utveckla ett nytt förhållningssätt med fokus på forskningssamarbeten som prioriterar jämbördiga partnerskap och ömsesidig nytta. Av den anledningen har STINT på uppdrag av IntSam⁴ tagit fram en förstudie⁵ gällande en svensk samarbetsnod för forskning, innovation och högre utbildning på den afrikanska kontinenten.

Etablering och utveckling av en eller flera samarbetsnoder i Afrika eller andra regioner föreslås vara en del av svensk forsknings- och innovationspolitik. STINT kan bidra till detta i partnerskap med andra relevanta svenska aktörer.

Utöka omvärldsbevakning på plats utomlands

Internationalisering har blivit mer komplext, speciellt avseende det faktum att flera kunskaps- och innovationsmiljöer utvecklas i länder med komplicerade politiska och ekonomiska system, vilket

³ Utvecklingen av molntjänster och mikrofinans i flera afrikanska länder är intressanta exempel på detta.

⁴ Nationella samordningsfunktionen för finansiering och samordning av internationella forsknings- och innovationssamarbeten utanför EU.

⁵ STINT R 23:03, [Förstudie gällande svensk samarbetsnod för forskning, innovation och högre utbildning på afrikanska kontinenten](#)

innebär utmaningar för internationaliseringsarbetet. Det blir svårare för individer, miljöer och lärosäten att förhålla sig till och kunna avväga risker och möjligheter med internationella samarbeten i en snabbt föränderlig värld, där etiska och säkerhetspolitiska utmaningar förekommer.

Behovet av strategisk internationalisering där risker och utmaningar är väl övervägda är därför större än någonsin. Relevant kunskap om komplicerade och komplexa kunskapsmiljöer är avgörande för att lärosäten och forskare ska kunna fatta väl övervägda och strategiska beslut om samarbetspartners och om projekt. STINT kan bidra till lärosätenas strategiska arbete genom att utföra riskanalyser.

Omvärldsbevakning och omvärldsanalys, kvalificerad informationsinhämtning och strategiskt relationsbyggande blir allt viktigare. Det finns också en global trend av ett krympande utrymme för demokrati. Övervägande gällande risktagande, säkerhetsfrågor, etiska frågeställningar, mänskliga rättigheter, hållbarhet, juridiska system, politiska och socioekonomiska kontexter är viktiga att hantera.

Sverige har en mycket begränsad verksamhet avseende omvärldsbevakning/analys av högre utbildning och vetenskap. Länder av liknande storlek och ekonomi, tex. Danmark och Schweiz bedriver större omvärldsbevakning och omvärldsanalys inom högre utbildning, vetenskap och innovation. STINT ser ett behov i att förse svenska aktörer inom kunskapssystemet, inte minst lärosätena, med kunskapsunderlag och nätverk för deras strategiarbete. STINTs uppfattning är att kunskapsunderlag och analys är nödvändigt för strategiarbete. Svensk omvärldsbevakning av högre utbildning och vetenskap har under de senaste 20 åren legat under olika aktörer; STATI, ITPS, Tillväxtanalys, och för närvarande i en mindre omfattning Regeringskansliets innovations- och forskningsråd (IoF-råd). STINTs erfarenhet och bedömning är att Innovations- och Forskningsrådets verksamhet är underkritisk i fråga om omfattning och val av länder och behöver vara mer strategiskt inriktad.

Detta är också bakgrunden till att STINT har etablerat en utlandsverksamhet med utlandskontor, sedan 2018 i Asien (Shanghai) och 2019 i Nordamerika (San Francisco), och med en Sverigebaserad del för att contextualisera omvärldsbevakningen. Syftet med utlandsverksamheten är att stödja det strategiska arbetet på lärosätena genom kvalificerad informationsinhämtning, omvärldsbevakning samt omvärldsanalys och strategiskt relationsbyggande. STINTs arbete med omvärldsanalys och strategiskt relationsbyggande kompletterar IoF-råden och STINTs verksamhet i Asien och Nordamerika får idag medel från IntSam genom Vetenskapsrådet- och Vinnova.

STINT har en unik roll avseende internationella samarbeten, både inom Sverige, såväl som utomlands. Som icke-statlig aktör, kan STINT vara en intermediär där lärosätena som

myndigheter har begränsningar⁶. Intermediär-rollen är något STINT arbetar med att utveckla och som kan stärkas än mer i samarbete med Regeringskansliet och andra aktörer.

Modellen för STINTs utlandsverksamhet, med en Sverigebaserad del, skulle med relativ enkelhet kunna replikeras till ett antal andra länder eller regioner. STINT föreslår att regeringen överväger att tilldela STINT ett nytt uppdrag; att i första hand föreslå till regeringen vilka länder som skulle kunna vara aktuella för dylika utlandskontor, med syfte att bevaka frågor rörande högre utbildning och forskning i dessa länder. I nästa steg föreslås STINT ges i uppdrag att etablera och driva sådana kontor.

STINTs position som oberoende aktör och intermediär medför flera fördelar. I rollen som kunskapsresurs med strategiska program har STINT byggt upp ett omfattande nätverk till relevanta organisationer (lärosäten, forskningsfinansiärer, myndigheter och tankesmedjor) och experter i Sverige och utomlands.

Ansvarsfull internationalisering

STINT har sedan flera år arbetat med ansvarsfull internationalisering och publicerade 2020 riktlinjer för ansvarsfull internationalisering⁷ tillsammans med Karolinska institutet, KTH och Lunds universitet. STINT arbetar nära med internationella partners som amerikanska National Science Foundation (NSF), Japan Science and Technology Agency (JST), Harvard, MIT, med flera. STINT bidrar även till att utveckla det vidare med svenska aktörer genom till exempel Plattform för internationalisering (Plint) och regeringsuppdraget att främja ansvarsfull internationalisering vid utbildnings-, forsknings- och innovationssamarbeten (U2023/02127) samt regeringsuppdraget att ta fram förslag om hur universitets och högskolors kompetens i säkerhetsfrågor kan öka (U2023/02485).

Det komplexa geopolitiska landskapet har medfört att säkerhetsfrågor inom internationella samarbeten snabbt har fått ett ökat fokus. Med STINTs erfarenhet av ansvarsfull internationalisering har utmaningar utöver nationella säkerhetsfrågor och intellektuella rättigheter identifierats, därför inkluderar STINT även etiska aspekter som forskningssamarbetens eventuella negativa effekter på mänskliga rättigheter och miljö.

Det är centralt för svensk forsknings- och innovationskraft att säkerhetsaspekter också balanseras mot nyttan av öppenhet inom svensk högre utbildning och forskning. Det är därför viktigt att svenska lärosäten kan utveckla egen eller gemensam kompetens kring säkerhetsfrågor. STINT samt andra oberoende aktörer kan bistå lärosätena med analys och kontextuella underlag.

För kontextuella underlag, förståelse, omdöme och värdering krävs omvärldsbevakning, -analys och strategiskt relationsbyggande på plats utomlands. Här kan STINT bidra som kunskapsresurs,

⁶ Ökad attraktionskraft för kunskapsnationen Sverige (SOU 2018:78)

⁷ STINT R 20:01, [Responsible Internationalisation: Guidelines for reflection on international academic collaboration](#)

med analytisk kompetens, expertnätverk och närvaro på plats utomlands, för omvärldsbevakning, -analys och strategiskt relationsbyggande.

Vetenskapsdiplomati, *Science Diplomacy*

Lärosäten och forskare med ansvarsfulla internationella samarbeten utgör en viktig del av Sveriges internationella relationer. Genom samarbeten inom högre utbildning och forskning skapas personliga relationer och förståelse mellan människor, såväl som förståelse för andra länders utveckling inom teknik, vetenskap och innovation. För Sveriges välstånd är det centralt att svenska forskare samarbetar med de bästa forskningsmiljöerna i världen på ett ansvarsfullt sätt och att svenska forskare vistas i dessa miljöer samt att utländska forskare kan vistas på svenska lärosäten.

Allt fler länder bedriver forskning på högsta nivå. Detta är positivt eftersom det finns fler som kan bidra till att lösa de globala utmaningar vi står inför. Men till skillnad från 30 år sedan bedrivs den ledande forskningen inte längre huvudsakligen i demokratier i Europa och Nordamerika, men i länder som skiljer sig avseende politik och kultur. Den här förändringen har lett till flera utmaningar och konflikter.

Högre utbildning och forskning har vid flera fall tidigare visat sig kunna bidra till lösning av konflikter genom ansvarsfulla akademiska samarbeten. I den komplexa och oroliga geopolitiska situation vi nu befinner oss i kan vetenskapsdiplomati, *Science Diplomacy*, bidra till lösningar. STINT föreslår därför att Sverige tar fram en policy för vetenskapsdiplomati och bidrar till EU-kommissionens arbete inom Science Diplomacy. STINT har tagit fram en rapport om vetenskapsdiplomati i och för Sverige⁸.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även STINTs styrelseordförande Annika Rembe och styrelseledamoten Mats Benner deltagit.

För STINT,

Andreas Göthenberg
Verkställande direktör

⁸ STINT R 22:01, [Science Diplomacy in and for Sweden](#)